

28 Μαΐου

Ἡ Ἐκθεσίς τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς τοῦ Ρετσίναίου, ἡ ἀναγνωσθεῖσα σήμερον ἐν Πειραιεῖ, ἦτο μὲν πράγματι «συνοπτικωτάτη» ἀλλ' ὅχι καὶ «δικαιολογία» τῆς ἀποφάσεως τῶν κριτῶν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἔμεινε δι' ἡμᾶς, — καὶ δι' ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνεξαίρετως, ὑποθέτομεν, — αὐθαίρετος καὶ ἀδικαιολόγητος. Πρὸς τοὺς περισσότερους τῶν κριτῶν, ἢ μᾶλλον πρὸς πάντας, μᾶς συνδέει αἰσθημα ἐκτιμῆσεως καὶ φιλίας· ἀλλ' αὐτὸ δὲν θά μας ἐμποδίσῃ νὰ εἰπωμεν ὅπως πάντοτε εἰλικρινῶς καὶ ἀπροκαλύπτως τὰς ἐντυπώσεις μας, ἐκ τῆς σημερινῆς ἐν τῷ πειραϊκῷ θεάτρῳ τελετῆς.

Ἐκ τῶν ὑποβληθέντων εἰκοσὶ δραματικῶν ἔργων, τρία ἐθεώρησεν ἡ Ἐπιτροπὴ ὡς τὰ ἀρίστα: Ρήναν τὴν Καρπεννησιώτισιν τοῦ κ. Γ. Ἀσπρέα (ποιητοῦ, τὸ πρῶτον ἦδη ἀναφανομένου), τὴν Πατρίδα τοῦ κ. Ι. Νικολάρα (ἀγνώστου μέχρι τοῦδε καὶ τούτου ὡς δραματικοῦ) καὶ τὸ Παιδομάζωμα τοῦ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου. Ἡ δάφνη ὀλόκληρος — ἐκτὸς ὀλίγων φύλλων, τὰ ὅποια ἀπέκοψαν εἰς ἀνάμνησιν οἱ φίλοι, — ἀπενεμήθη εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ τελευταίου· ἀλλὰ τὸ χιλιόδραχμον βραβεῖον διενεμήθη, ἔλαβον δ' ἐξ αὐτοῦ πεντακοσίας δραχμᾶς ὁ κ. Καμπούρογλος καὶ ἀνὰ διακοσίας πεντήκοντα «ἐν εἴδει ἐνθαρρύνσεως» οἱ κ.κ. Ἀσπρέας καὶ Νικολάρας. Τοῦλάχιστον ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῶν κριτῶν — διὰ νὰ εἰμεθα τυπικοί, διότι ἡμεῖς ἔχομεν καὶ ἄλλους λόγους νὰ το γνωρίζωμεν — φαίνεται ὅτι τὰ τρία δράματα δὲν ἠμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλα καὶ ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἀληθῶς ἀρίστου ἠδύνατο νὰ

γίνῃ καὶ μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ κριτικὴ ἀνάλυσις τῆς Ρήνας καὶ τῆς Πατρίδος δὲν ἦτο παρὰ συνεχῆς ἀποκάλυψις ἐλαττωμάτων χονδροειδῶν· ἂν δὲ αὐτὰ τὰ δύο δράματα, ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἔτυχεν νὰ εἶνε τὰ μόνον ἀξία λόγου ἐκ τῶν ὅλως ἀναξίων, πρὸς τὸ Παιδομάζωμα ὅμως τὸ ὥραϊον, τὸ συμμετρικὸν καὶ εὐσυνειδήτως μελετημένον ἔργον τοῦ δοκίμου συγγραφέως τῆς Νεραΐδας, οὔτε πόρρωθεν θὰ ἠδύναντο νὰ ὑποστῶσι τὴν σύγκρισιν. Τοῦτο ἐξάγεται τὸσον καθαρά ἐκ τῆς ἐκθέσεως, ὥστε δικαίως ἡ πρωτοφάνης διασπορὰ τῶν χρημάτων ἐξέπληξε τοὺς ἀκροατάς. Οὐδεὶς ὑπῆρχεν λόγος ἐνθαρρύνσεως τῶν δύο ἐκείνων ποιητῶν εἰς βαρος τοῦ στεφανωθέντος, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ ἄθλον δικαιοματικῶς ἀνῆκεν ἄθικτον. Πολλὰκις μέχρι τοῦδε μετὰ τῆς δάφνης διενεμήθη καὶ τὸ ἄθλον μεταξὺ δύο ἔργων διαμψισθητῶν τὰ πρωτεῖα τὸσφ στενῶς, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζουν οἱ κριταὶ ποῖον ἐκ τῶν δύο ἄνευ ἀδικίας νὰ προτιμήσουν. Ἡ διανομὴ ἡ ἀναπόφευκτος καὶ τότε κάμνει κακὴν ἐντύπωσιν, ἄφ' οὗ ὑπάρχουν πολλοὶ φρονοῦντες, ὅτι δύο ἔργα ἐντελῶς ἴσως ἀξίας εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθοῦν καὶ ὅτι μετὰ προσεκτικώτερον ἐξέτασιν, καὶ ἐπὶ τέλους κατὰ πλειοψηφίαν, εἶνε πάντοτε ἐφικτὴ ἡ εὕρεσις τοῦ καλλιτέρου. Φαντασθῆτε τώρα πόσων δικαίων σχολίων παραίτιος ἐγένετο ἡ ὑπὸ ὄρους ὁλοκληρῶς διαφορετικοὺς ἀποφάσεις τῶν κριτῶν. Ἦκουσα κάποιον, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι, ἄφ' οὗ ἅπαξ τὸ βραβεῖον δὲν ἐδόθη ὀλόκληρον εἰς τὸν δικαιούμενον νὰ το λάβῃ, θὰ ἦτο πολὺν δικαιοτέρον καὶ ἱκανοποιητικώτερον ἂν κατενέμετο ἀναλόγως μεταξὺ ὅλων τῶν ποιητῶν, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ τῆς Ἀρσινόης ἐξαιρουμένου, ὅστις θὰ ἐλάμβανε μόνον ἓν πεντόφραγκον. Ἀλλ' ἂν ἀφῆσωμεν κατὰ μέρος τὰς ἀστειότητας, εἰς μεγάλην ἀμνηχανίαν θὰ εὐρεθῶμεν θέλοντες νὰ ἐπεξηγήσωμεν σοβαρῶς τὴν διαγωγὴν τῶν κριτῶν. Τί τοὺς ἠνάγκαζεν ἄρα γε νὰ διανείμωσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὰ χρήματα;

Μήπως τοιαύτη ἦτο ἡ ἀπαιτήσις τοῦ ἀγωνοθέτου; Καὶ ὅμως οὔτε αὐτὸς θὰ εἶχε πλέον τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσῃ τὰ χίλια φράγκα του, ἄφ' οὗ ἅπαξ τὰ ὥρισε διὰ τὸν ποιητὴν τοῦ ἀρίστου δράματος.

Μεθ' ὅλα ταῦτα, — διότι ἐπὶ τέλους οὐ περὶ χρημάτων ἀλλὰ περὶ δάφνης ὁ ἀγών, — ἡ βράβεισις τοῦ κ. Δ. Καμπούρογλου, αὕτη καθ' ἑαυτήν, ἐνεποίησε γενικῶς τὴν ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἐθεωρήθη τὸσον δικαία καὶ ἀρμόζουσα ἡ πανηγυρικὴ καὶ ἐπίσημος αὕτη ἐκδηλώσις πρὸς τὸν ποιητὴν, ὁ ὁποῖος ἦδη διὰ τῆς «Νεραΐδας» εἶχε κατακτήσει καὶ τῶν ὀλίγων καὶ τῶν πολλῶν τὴν ἐκτίμησιν! Ἡμεῖς προχωροῦμεν ἀκόμη περισσότερον. Νομίζομεν ὅτι πρῶτην φοράν εἰς δραματικὸν διαγωνισμόν παρ' ἡμῖν συνέβη νὰ βραβευθῇ ἔργον φιλολογικῆς ἀληθῶς ἀξίας. Εἰς τοὺς ἄλλους διαγωνισμοὺς ἡ δὲν ὑπεβάλλοντο τοιαῦτα, ἡ δὲν εἶχον τὴν εὐσυνειδήτην ἱκανότητα οἱ κριταὶ νὰ τα εὐρίσκουν. Καὶ διὰ τοῦτο χαιρετίζομεν τὸν θρίαμβον τοῦ κ. Καμπούρογλου ὡς αἰσὶον οἰωνόν, βέβαιον ὅτι ἡ προσεχὴς παραστάσις τοῦ ἔργου του θὰ εἶνε συνέχεια τοῦ θριάμβου αὐτοῦ. Ἰστορικὸς συγχρόνως καὶ ποιητὴς ὁ κ. Καμπούρογλος, ἐρευνητὴς καὶ ψυχολόγος, ἀπέδειξε διὰ τῶν δραματικῶν του ἔργων, διὰ τῆς τελευταίας του ἐξελέξεως, ὅτι εἶνε ἀπόκτημα διὰ τὴν νέαν ἑλληνικὴν σκηνήν. Ἀλλοτε δὲν ἔγραφε τὸσον ὑψηλὰ, οὔτε θὰ ἐφ' ἀνταξίᾳ τις ὅτι αἱ πρῶται του λυρικαὶ συλλογαὶ θὰ κατέληγον εἰς τὴν «Νεραΐδα» καὶ εἰς τὸ «Παιδομάζωμα». Παλαιὸς του φίλος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς κρίσεως, προσῆλθε νὰ τον συγχαρῇ καὶ τῷ εἶπεν:

— Ἦμουν παρὼν καὶ στὰ 1873 ὅταν ἐβραβεύθης εἰς τὸν Βουτσίναϊον.

— Ναί, ἀπῆντησε μετὰ τοῦ συνήθους του οἴστρου ὁ ποιητὴς· ἐπέρασαν ἀπὸ τότε 22 χρόνια καὶ ἀκόμη, καθὼς βλέπεις, μυαλὸ δὲ ἔβαλα.

Καὶ ὅμως ἔβαλε τὸσφ μυαλὸ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην!

Γρ. Ε.

ΣΤΗΝ ΙΤΙΑ ΑΠΟ ΚΑΤΩ

ΠΡΑΞΙΣ Α' — ΣΚΗΝΗ Β'

ΓΙΩΤΗΣ νέος ποιμὴν. — ΔΡΟΣΙΑ κόρη χωρική. — ΧΡΥΣΗ μήτηρ τοῦ Γιώτη, γράια καὶ τυφλή, ἣτις κοιμάται πλησίον πηγαδιοῦ.

ΓΙΩΤΗΣ (κατέρχεται ἀπὸ τοῦ δάσους).

Ὦρα καλὴ σου λυγερή!

ΔΡΟΣΙΑ (ἀνέρχεται ἀπὸ τῆς παραλίας).

Καλῶς τὸ παλληκάρι!

ΓΙΩΤΗΣ

Γιὰ 'πές μου ποῦθεν ἔρχεσαι;

ΔΡΟΣΙΑ

Γιὰ 'πές μου ποῦ πηγαίνεις;

ΓΙΩΤΗΣ

Ἀπὸ τὰ ξένα ἔρχομαι καὶ εἰς τὰ ξένα πάω.

ΔΡΟΣΙΑ (προχωρεῖ ὀλίγον).

Ἐσύ 'δουνα ποῦ σουραγες;

ΓΙΩΤΗΣ (προχωρεῖ ὀλίγον).

Σὺ 'δουν ποῦ τραγουδοῦσες;

ΔΡΟΣΙΑ

Κ' εἶπα πῶς ἦταν ξωτικό.

ΓΙΩΤΗΣ

Κ' εἶπα Γοργόνα ὅτ' ἦταν.

ΔΡΟΣΙΑ (προχωρεῖ ὀλίγον).

Νᾶξερές πῶς φοβήθηκα... φτερούγιας' ἡ καρδιά μου...

ΓΙΩΤΗΣ (προχωρεῖ ἐπίσης).

Κ' ἐμένα ἐλάχτις' ἡ καρδιά, μ' ἀπ' τὴ στιγμὴ ποῦ σε εἶδα μοῦ αἰξήσ' ὁ χτυπόκαρδος καὶ λέω δὲ θὰ μ' ἀφίστη...

ΔΡΟΣΙΑ

Μὴ μὲ 'παινεύης κ' εἶν' κακό· τὰ ὀρφανὰ κορίτσα τοὺς πρέπει νᾶναι ταπεινά.

ΓΙΩΤΗΣ

Κ' εἶναι 'ντροπὴ ἡ ὀρφάνεια, ἂν εἶσαι ὀρφανοῦλα σύ, μὴ γὰρ ὀρφανὸς δὲν εἶμαι;

ΔΡΟΣΙΑ

Πῶς λένε τὸνομά σου;

ΓΙΩΤΗΣ

Μὲ λένε Γιώτη· 'σένανε;